

În timpul săpăturilor efectuate în 1987 la Suharău (în așezarea car-podacică), am găsit, păstrate în colecția școlii de centru, 13 topoare din silex și două din marnă de culoare alb-gălbuie (în total 15 plese), strânse aici prin grija profesorului M. Oprișan de la această școală. Ele au fost cedate, spre păstrare și valorificare științifică, Muzeului de istorie din Botoșani. Le publicăm acum, pentru a intra în circuitul științific :

1. *Topor din silex alb*, lucrat în tehnica ciopririi și a șlefuirii. Este rupt de la jumătate, lipsindu-i partea superioară, poate datorită întrebuintării. Secțiunea transversală este rectangulară (fig. 1/1).

2. *Topor din silex alb*, lucrat în aceleași tehnici cu precedentul, în secțiune transversală fiind, de asemenea, dreptunghiular (fig. 1/2).

3. *Topor lucrat din silex negru*, prin tehnica ciopririi și a șlefuirii. Fețele înguste sunt cioplite, iar secțiunea transversală este tot dreptunghiulară (fig. 1/3).

4. *Topor din silex alb*, lucrat prin aceleași tehnici ca și precedentele, având lama ruptă (lipsește tăișul) din vechime (fig. 1/5).

5. *Topor din silex alb-vinețiu*, bine conservat, de formă trapezoidală, lucrat prin tehnica ciopririi și a șlefuirii, de asemenea, având secțiunea transversală dreptunghiulară. Partea superioară (muchia) este ușor ovală (fig. 1/4).

6. *Topor din silex vinețiu*, lucrat numai prin tehnica ciopririi. Piesa, în secțiune transversală dreptunghiulară, a rămas nefinisată (fig. 2/1).

7. *Topor din silex alb, cu pete de culoare cenușie*, lucrat prin cioprire, dar păstrând pe fețele largi unele zone șlefuite (fig. 2/2), are secțiunea transversală dreptunghiulară.

8. *Topor din silex alb*, lucrat prin cioprire, pe toate laturile, are secțiunea transversală lenticulară (fig. 2/3).

9. *Dălțiță din silex alb*, lucrată în tehnica ciopririi, fiind șlefuită numai pe fețele largi, în jumătatea spre tăiș. Ascutișul ușor convex, s-a păstrat perfect. Fețele înguste sunt cioplite, iar secțiunea este rectangulară, aproape pătrată (fig. 2/4).

10. *Topor din silex negru-cenușiu*, lucrat în tehnica ciopririi, șlefuit numai în zona tășului. În secțiune transversală este dreptunghiular (fig. 2/5).

11. *Toporaș (fragmentar) din silex negru-cenușiu, cu pete albe*, lucrat în tehnica ciopririi și șlefuirii, este în secțiune dreptunghiular (fig. 3/1).

12. *Toporaș din silex alb*, lucrat în tehnica ciopririi și a șlefuirii. Numai fețele largi prezintă urme de șlefuire. În secțiune transversală piesa este dreptunghiulară (fig. 3/2).

13. *Toporaș din marnă silicioasă*, de culoare albă, lucrat prin cioprire și șlefuire. Are forma triunghiulară, tășul convex, iar în secțiune transversală este dreptunghiular. (fig. 3/3).

14. *Toporaș din silex alb*, lucrat în tehnica ciopririi și a șlefuirii, în secțiune este dreptunghiular (fig. 3/4).

15. *Toporaș din marnă silicioasă*, de culoare gălbuie, lucrat prin cioprire-șlefuire, este în secțiune transversală dreptunghiular. (fig. 3/5).

Topoarele lucrate prin șlefuire, din marnă silicioasă, pot aparține culturii Precucuteni ori Cucuteni, fazele A și AB. Astfel de topoare au fost găsite la izvoare (jud. Neamț)¹, în așezarea Cucuteni A 4 de la Drăgușeni (jud. Botoșani), Corlăteni — „Țarină“ și Lozna — „Turbărie“, în faza Cucuteni AB, ca și în alte stațiuni cucuteniene.

Topoarele din silex și gresie silicioasă lucrate prin tehnica ciopririi și a șlefuirii se mai cunosc în Moldova la Popricani și Conțești (Cetățuia)². Topoarele lucrate din silex alb de la fig. 1/1, 2, 4, 5, 2/1, 2, precum și 2/4 și 3/4, provin din carierele de silex din zona Nistrului superior. Topoarele prezentate în fig. 1/3, 2/5 și 3/1 sunt lucrate din silex negru sau silex negru cu pete albe, și provin din zăcămintele din zona Prutului Superior³. Silexul de culoare vineție din care este lucrat toporul prezentat în fig. 1/4 provine din carierele situate în zona Nistrului Superior⁴. Silexul de culoare neagră — fumurie provine din carierele din Wolhinia⁵, dar cariere de silex mai există și în zona Bugului Nordic⁶.

Topoarele din silex cioplit și șlefuit care se păstrau în colecția școlii din Suharău se grupează în două tipuri: cu *muchia masivă* (numite și „cu ceafa groasă“) și altele cu *lama subțire*. Din tipul topoarelor cu muchie masivă fac parte exemplarele prezentate în fig. 1/1, 2/1 și 2/2, iar topoarele cu lama subțire sunt reprezentate de exemplarele din

1. Radu Vulpe, *Izvoare*. Săpăturile din 1936—1948, București, 1957, p. 248, fig. 253/5—7; fig. 254/1—3; fig. 255/1; fig. 256/1.

2. N. Zaharia, M. Petrescu-Dimbovița, Em. Zaharia, *Așezări din Moldova*. De la paleolitic până în secolul al XVIII-lea, București, 1970, pl. C II/9 și pl. CCXXIV/5.

3. Victor Spinei, Dacia, N. S., 14, 1970, nota 54.

4. Al. Păunescu, *Evoluția uneltelor și armelor de piatră cioplită pe teritoriul României*, București, 1970, p. 64.

5. S. Krukowski, *Première caractéristique de la station minière de Krzemionki au point de vue des restes qui se trouvent à sa surface*, în „Wiadomości Archeologiczne, 11, 1932, p. 57—59, V. Spinei, op. cit., nota 89.

6. *Ibidem*, nota 67.

fig. 1/2—4, 2/3 și 3/1. Atribuirea lor culturală este dificilă, în lipsa unui context de locuire sigur.

S-a susținut că topoarele de silex nu erau cunoscute în cadrul culturii Cucuteni. Există însă și o părere potrivit căreia aceste topoare existau în fazele AB și B ale acestei culturi, precum și în cultura Horodiștea—Erbiceni⁷, cultura amforelor sferice⁸ și ceramica șnurată din Polonia⁹. Topoarele din silex lucrate prin tehnica ciopririi și a șlefuirii, există și în vestul Europei, unde datează din epoca neolitică și a cuprului¹⁰, datare care coincide cu cea a topoarelor din silex găsite în Moldova centrală și de nord.

Topoare din silex există și în cultura Gumelnița, din Muntenia și Dobrogea și de la sudul Dunării, în Bulgaria, dar aici sunt lucrate prin tehnica ciopririi și niciodată nu sunt șlefuite¹¹.

7. M. Dinu, *Complexul cultural Horodiștea—Foltești*, rezumatul tezei de doctorat, Iași, 1978.

8. Idem, în *ArhMold*, I, 1961, p. 43—59.

9. E. Moscalu, *Topoare de piatră și de silex șlefuit de la Mateeni și Corlăteni (com. Corlăteni, jud. Botoșani)*, *Hierasus*, 7—8, 1989, p. 69.

10. A. Bach, H. Barthel, W. Gall, *Neolithische Totenhütte bei Gotha Siebleben*, în *Alt Thüringen*, 22/23, 1987, p. 57, fig. 2; Heinz Oldenburg, *Ein Flint Rechteckbeil aus Fredelacke Gemeinde Hilgermissen, Landkreis Nuenburg (Weser)*, în *Die Kunde*, 38, 1937, p. 203—206; Brandt K. H. (1967), *Studien über steinerne Äxte und Beile der Jüngerer Steinzeit und Steinkupferzeit Nord Westdeutschland*, în *Münstercher Beiträge zur Vorgeschichtsforschung*, 2.

11. Al. Păunescu, *Op. cit.*, p. 50, fig. 33.

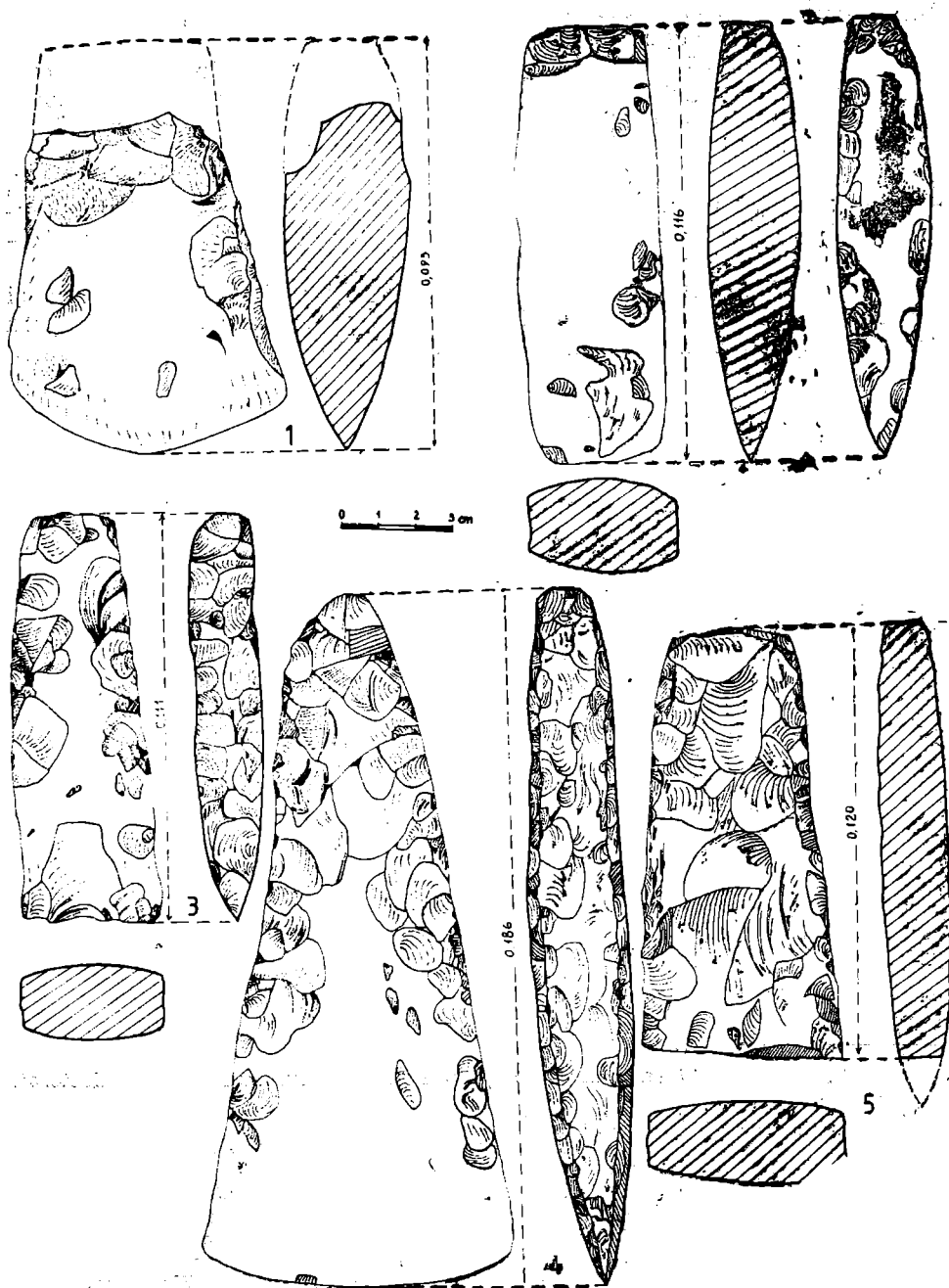

Fig. 1. Suharău. Topoare din silex alb : (1—2, 4—5). Topor din silex negru : (3).

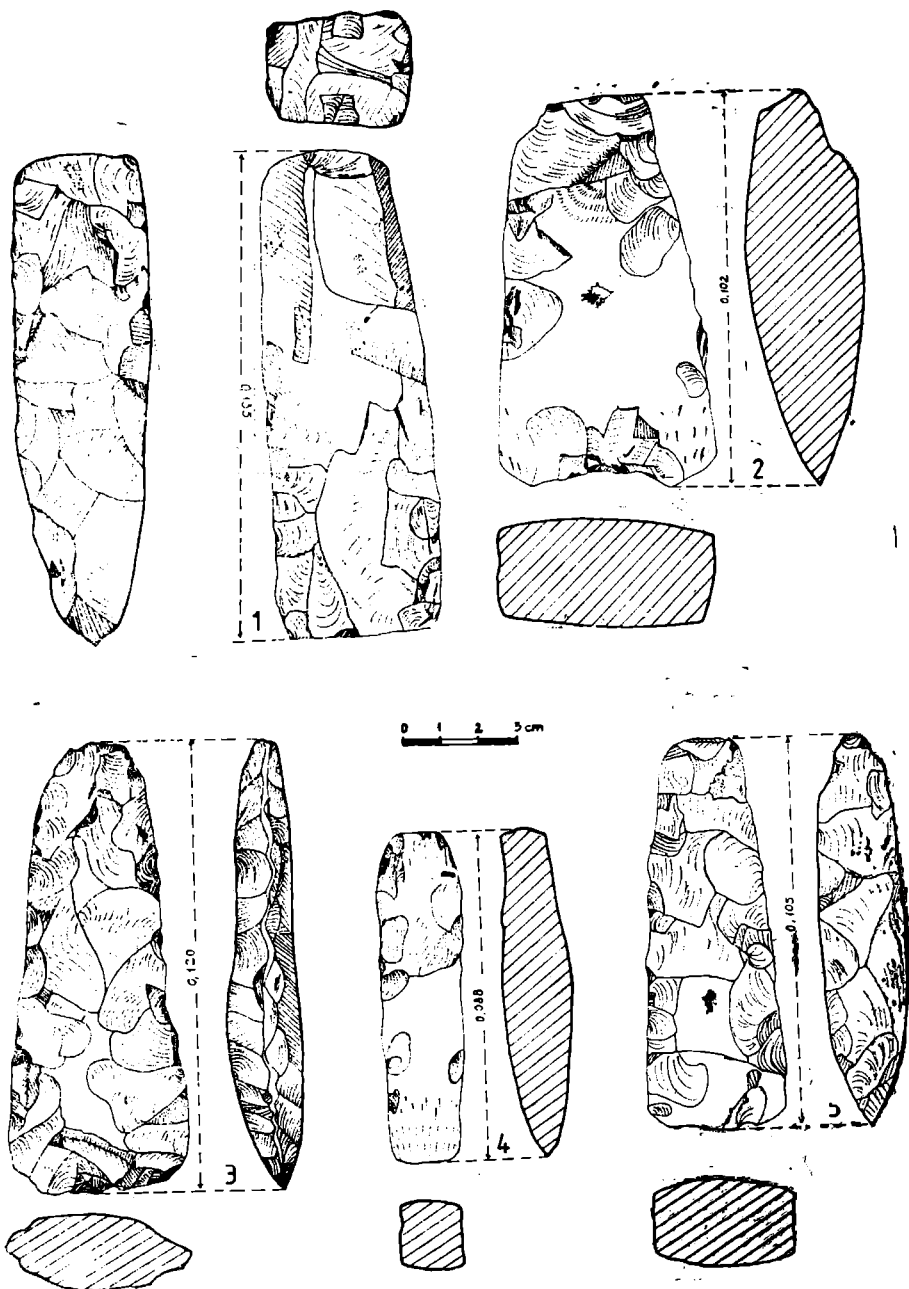

Fig. 2. Suharău. Topoare din silex de culoare vineție (1), albă (3—4), albă cu pete negre (2) și de culoare neagră (5).

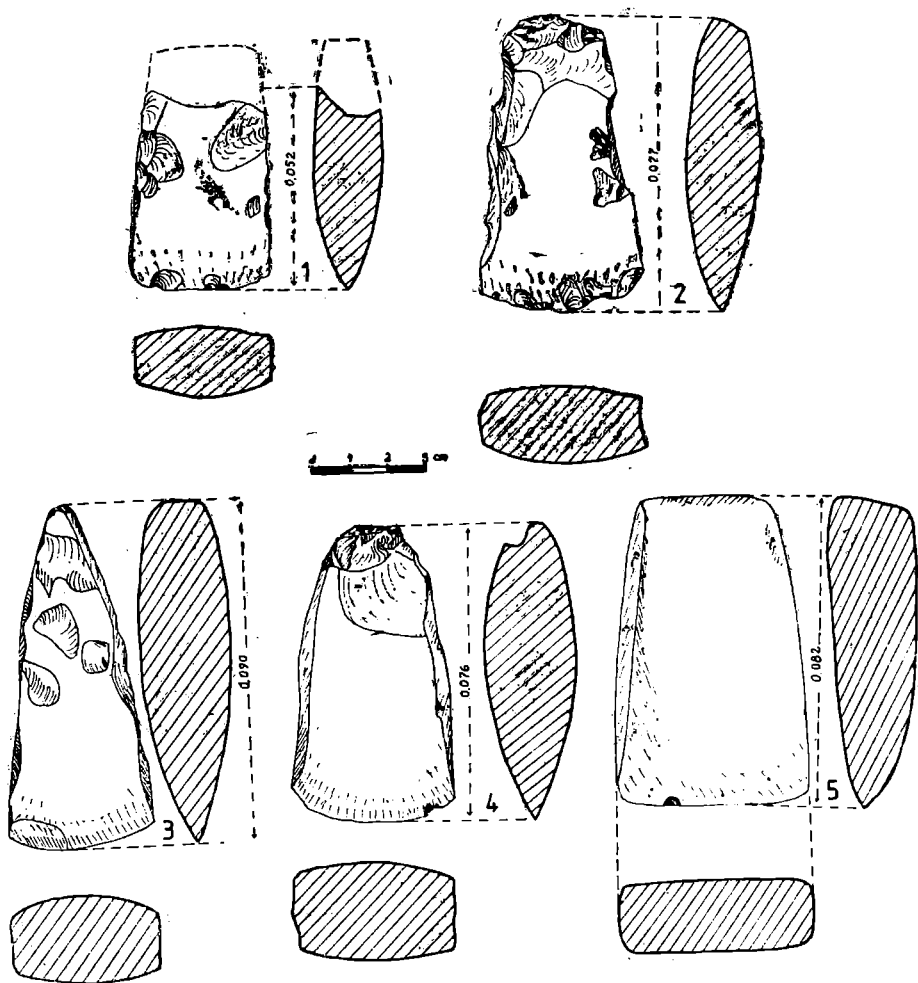

Fig. 3. Suharău. Topoare din silex negru-cenușiu (1), alb (2, 4) și din marnă silicioasă (3, 5).

STONE AXES DISCOVERED ACCIDENTALLY IN THE AREA OF THE VILLAGE
OF SUHARĂU, THE COUNTY OF BOTOȘANI

S u m m a r

The 15 stone axes discovered accidentally in the village of Suharău, were displayed, until 1987, in an exhibition organized at the General School in the village under the supervision of M. Opreșan, a professor of history.

When these axes were turned over to the Museum of the County of Botoșani it was possible to examine them carefully, categorize them, and to publish information about them in this brief note.